

Друштво школских библиотекара Србије, Београд

тел: +381 069 3984728

Имејл адресе: sekretar@skolskibibliotekari.edu.rs

predsednik@skolskibibliotekari.edu.rs

Веб-локација: www.skolskibibliotekari.edu.rs

ПРИЈАВА за пример добре праксе школског библиотекара 2025.

Назив активности	Тематски час „Крцко Орашчић је поново у моди“ поводом 100 година балетске традиције у Србији
Име и презиме школског библиотекара	Ивана Ранковић
Назив школе	ОШ „Деспот Стефан“ Горњи Степош
Место	Крушевац
Е-mail библиотекара	ivanarankovic1@gmail.com
Контакт телефон библиотекара	
Учесници	Ученици 5. разреда
Спољни сарадници	Наставница српског језика Емилија Вујичић
Циљ активности	Циљ активности је да ученици кроз интегрисано учење упознају уметничко дело балет „Крцко Орашчић“, његове књижевне и музичке основе, као и значај стогодишњице извођења у Србији, развијајући при томе интересовање за балетску уметност, културно наслеђе и естетски доживљај.
Исходи активности	Након реализоване активности ученик: - Препознаје основне податке о настанку балета и његовим ауторима (Е. Т. А. Hofman, Aleksandar Dima, Петар Иљич Чајковски); - Описује радњу балета и разликује стварни и фантастични део приче; - Објашњава симболику лика Крцка Орашчића у контексту народне традиције; - Наводи значај првог извођења балета у Србији и разуме појам културног јубилеја; - Препознаје и именује најпознатије музичке нумере и њихову атмосферу; - Изражава лични доживљај уметничког дела кроз усмено, писано или ликовно стваралаштво; - Учествује у дискусији и тимском раду, уважавајући мишљења других.
Корелација са садржајима наставних предмета	Српски језик и књижевност – бајка као књижевна врста, анализа ликова и радње, приповедање и описивање. Музичка култура – слушање музике, препознавање композиција, доживљај ритма и мелодије. Ликовна култура – визуелни доживљај, илустрација ликова и сцена, креативно изражавање. Историја – културни живот у Србији почетком 20. века, значај Народног позоришта у Београду. Страни језици – упознавање са европском културном баштином (немачка, руска и француска култура). Грађанско васпитање – вредности породице, пријатељства, маште и доброте.
Остварене међупредметне компетенције	Компетенција за учење – ученик повезује нова знања са претходним искуствима и активно учествује у учењу. Комуникација – јасно изражава своје мишљење и слуша друге у дискусији. Естетичка компетенција – развија осећај за лепо кроз музику, покрет и визуелни доживљај. Културна свест и изражавање – препознаје значај уметничких дела и културног наслеђа. Сарадња и одговорност – учествује у групним активностима и поштује правила рада.

Друштво школских библиотекара Србије, Београд

тел: +381 069 3984728

Имејл адресе: sekretar@skolskibibliotekari.edu.rs

predsednik@skolskibibliotekari.edu.rs

Веб-локација: www.skolskibibliotekari.edu.rs

	Дигитална компетенција – користи аудио/визуелне садржаје у процесу учења (слушање музике, гледање инсерата).
Време реализације	28. децембар 2023. године
Кратак приказ активности	<p>Крцко Орашчић је поново у моди Повратак у магију: 100 година балетске традиције у Србији Упознавање ученика са историјатом балета "Крцко Орашчић", његовим књижевним коренима и значајем јубилеја у српској култури.</p> <p><i>Симболика празника</i> - Започињем час питањем: „Шта за вас симболизује Нову годину и Божић?“ Након неколико одговора (јелка, снег, поклони), показујем слику или фигурицу Крцка Орашчића.</p> <p><i>Мала занимљивост</i> - Објасним да према немачком фолклору ова фигура није само играчка, већ чувар дома који доноси срећу и тера зле духове. Некада су се користили током дезерта за разбијање ораха, а данас су глобални модни и уметнички феномен.</p> <p><i>Путовање кроз време - Књижевни корени и музичка генијалност</i> Објасним деци да "Крцко" није настао "ниизчега". То је слојевита прича: - Е.Т.А. Хофман (1816): Написао оригиналну, помало мрачну бајку "Крцко Орашчић и Краљ мишева". - Александар Дима: Прилагодио причу и учинио је ведријом. - Петар Иљич Чајковски: 1892. године у Санкт Петербургу оживљава причу кроз музику по наруџбини царских позоришта.</p> <p><i>Јубилеј: 100 година у Србији</i> (Кључни део) Истакнем важну историјску чињеницу: - Први пут у Србији, делови овог балета изведени су 1923. године у Народном позоришту у Београду под називом "Рскало". - Питање за размишљање: Зашто се тада звао "Рскало"? (Објасним деци архаични назив за крцкалицу/онога ко рска/крцка). Данас, век касније, Крцко је популарнији него икада.</p> <p><i>Анализа радње</i> (Кроз драмске станице) Поделите радњу на два кључна сегмента: * Стварност и сан: Соба породице Шталбаум, кум Дроселмајер (чаробњак) и поклон који Маша добија. * Борба и магија: Поноћ, војска мишева, трансформација Крцка у Принца и путовање кроз Снежно краљевство.</p> <p><i>Задатак за ученике:</i> Упоредите Машиног брата Фрица и кума Дроселмајера. Како један третира играчке, а како други види магију у њима?</p> <p><i>Музичко-сценска илустрација</i> Пустим деци кратке инсерте (или аудио снимке) најпознатијих нумера и замолим их да препознају атмосферу: "Плес шећерне виле" (нежност, магија звона). "Руска игра (Трепак)" (енергија, брзина, снага). "Валцер цвећа" (свечаност, победа добра).</p> <p>Након тога кратак квиз: <i>Колико познајеш Крцка Орашчића?</i> (Питања су конципирана тако да истакну најважније детаље из текстова које сам им послала, са посебним акцентом на домаћи јубилеј.)</p> <p>1. Које године је у Београду први пут постављен балет на ову тему и под којим необичним називом? а) 1892. године као „Принц мраза” б) 1923. године као „Рскало” ц) 1950. године као „Краљ мишева”</p>

Друштво школских библиотекара Србије, Београд

тел: +381 069 3984728

Имејл адресе: sekretar@skolskibibliotekari.edu.rs

predsednik@skolskibibliotekari.edu.rs

Веб-локација: www.skolskibibliotekari.edu.rs

	<p>2. Ко је компоновао чувену музику за овај балет пре више од 130 година?</p> <p>а) Александар Дима б) Е. Т. А. Хофман ц) Петар Иљич Чајковски</p> <p>3. Према немачком фолклору, шта симболизује фигура Крцка Орашчића у једном дому?</p> <p>а) Доноси срећу, снагу и штити породицу од злих духова. б) Служи само за украшавање јелке. ц) Представља опасност и строгу војску.</p> <p>4. Како се зове девојчица којој кум Дроселмајер поклања дрвеног лутка, и како се зове њен несташни брат?</p> <p>а) Ана и Петар б) Маша и Фриц ц) Јелена и Марко</p> <p>5. Који плесови се изводе у другом чину балета у част велике победе над Краљем мишева?</p> <p>а) Само руска игра и валцер. б) Шпанска, арапска, кинеска, руска игра и Валцер цвећа. ц) Модерни плесови и балет на леду.</p> <p>Решења за наставника: б) (1923. године, „Рскало”) ц) (Петар Иљич Чајковски) а) (Срећа, снага и заштита) б) (Маша и Фриц) б) (Шпанска, арапска, кинеска, руска игра и Валцер цвећа)</p> <p>Дискусија: <u>Зашто је "поново у моди"?</u> Зашто се овај балет изводи баш у децембру и јануару? Како се осећате док слушате ову музику? Порука часа: Крцко нас учи да машта може да победи страх (Краља мишева) и да су најлепши поклони они који оживе у нашем срцу. Предлог за домаћи задатак: Напишите кратак састав или нацртајте стрип на тему: "Мој Крцко – чувар мојих снова" или "Како би изгледало 'Рскало' у 21. веку?".</p> <p>Награда ученицима је била на крају часа фотографисање са великом фигуром Крцка Орашчића коју сам унапред направила, а која и данас краси школску библиотеку. Такође, ученици су добили мале новогодишње поклончиће које сам припремила за њих јер је час одржан пред празнике и време је даривања.</p>
Допринос унапређивању образовно-васпитног рада	Реализована активност доприноси унапређивању образовно-васпитног рада кроз: - примену интегративног приступа настави, повезујући садржаје више наставних предмета у јединствену целину; - подстицање активног учешћа ученика кроз разговор, квиз и креативне задатке; - развијање интересовања за уметност (књижевност, музику и балет) и неговање културних вредности; - обогаћивање наставне праксе савременим методама (аудио-визуелни садржаји, интерактивни приступ); - афирмацију школске библиотеке као простора учења, истраживања и

Друштво школских библиотекара Србије, Београд

тел: +381 069 3984728

Имејл адресе: sekretar@skolskibibliotekari.edu.rs

predsednik@skolskibibliotekari.edu.rs

Веб-локација: www.skolskibibliotekari.edu.rs

	<p>креативног изражавања; - неговање културе сећања кроз обележавање значајног јубилеја у националној култури.</p>
Самопроцена	<p>Час је реализован у складу са планираним циљевима и задацима. Ученици су показали висок ниво заинтересованости, нарочито у делу који се односи на слушање музике и квиз. Активно су учествовали у дискусији и успешно уочавали разлике између стварног и фантастичног света у причи.</p> <p>Посебно успешним показали су се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - употреба визуелних и аудио материјала, који су допринели бољем разумевању садржаја; - квиз као вид провере знања и мотивације; - креативни задаци који су омогућили ученицима да изразе лични доживљај. <p>Као простор за унапређење уочено је:</p> <ul style="list-style-type: none"> - потреба за већим временским оквиром за дискусију и ученичка питања; - могућност укључивања још више ученика у драматизацију делова приче; - додатно повезивање са савременим медијима (нпр. кратки видео исечци из балетских извођења). <p>У наредним реализацијама планира се проширење активности кроз групни рад, израду мини-пројеката и евентуалну сарадњу са наставницима музичке и ликовне културе.</p>
Директни линкови на коме је објављена или промовисана активност - сајт библиотеке, школе, друштвена мрежа, портал, други доступни онлајн садржаји, итд.	<p>https://www.facebook.com/ivana.rankovic.397/posts/pfbid0cmCrGUiGa3TRKdQS3vfjoSur7FRFNqsPc3cJoJQ9CVGHej7okLmj2nPwBp7M4yBI</p> <p>https://www.facebook.com/ivana.rankovic.397/posts/pfbid0356BQcC73ShRYPo9xHuvznywYNggRReUKH5KH2anjUhKpvpzV3dNRGWERM7jcEZdl</p>
Остале напомене	